

Toespraak voor de manifestatie 26 oktober '06 Schiphol-brand

Beste mensen,

In de nacht van 26 op 27 oktober vorig jaar woedde er een verstikkende brand in het detentiecentrum Schiphol-Oost. Er waren elf slachtoffers, 15 ernstig gewonden. Zowel de gevangenen als hun familie liepen trauma's op die ze hun hele leven zullen blijven herinneren. Ongeveer een jaar later willen we opnieuw stil staan bij deze gebeurtenis. Ik heb hiervoor als centraal thema "grenzen" genomen. Diegenen die in het detentiecentrum verbleven waren aan de grens van hun mogelijkheden gekomen en zaten letterlijk aan de Nederlandse landsgrens om overgeplaatst te worden. Ze moesten weg uit Nederland waar ze soms heel lang gewoond hadden, relaties hadden opgebouwd, soms een geliefde en een kind achter moesten laten.

Mijn grootmoeder zei dat men een land leert kennen door niet alleen naar de topprestaties op gebied van techniek, rijkdom, kunst of architectuur te kijken. Maar wanneer je een land nog beter wilt leren kennen dien men te onderzoeken hoe de inwoners met hun grenzen omgaan. Limburgers kennen 2 landsgrenzen en zelfs een drielandenpunt. Ze zijn dus experts op het gebied van grenzen. Ik ben dus in goed gezelschap.

In de koloniale tijden trok men grenzen door met liniaal en potlood een rechte lijn te trekken op de kaart. Men had zo snel onderling de koek verdeeld. Menig Afrikaans land kent een dergelijk rare verdeling van hun akkers. In de praktijk werden die zelden gebruikt. Slimme bevolking weet op de duur altijd te ontsnappen aan de tirannie van hun bezitters

In onze moderne tijd trekt men grenzen door een muur te bouwen. Dit is van ons, hier mag u als vreemdeling niet komen of slechts tijdelijk verblijven. Berlijn is voor ons Europeanen het bekendste voorbeeld van een dergelijk muur. Maar ook nu staan er muren in de streek waar Christus rondliep en zijn boodschap van universele gelijkheid predikte. In Mexico worden ijzeren gordijnen opgetrokken voor gelukzoekers die naar de US willen emigreren. In Afghanistan en Irak willen we de bevolking een les leren hoe ze met hun traditionele grenzen naar onze normen en waarden dienen om te gaan.

Een bekend Limburgs politicus werd onlangs gevraagd wat hij zou doen als hij aan de macht zou komen. Hij antwoordde als volgt . "De grenzen gaan nog die zelfde dag dicht voor alle niet westerse allochtonen ". Deze politicus trekt de grens -zoals de vroegere kolonisten- heel helder. Wie niet van eigen bodem is en zeker wie hier illegaal aanwezig is moet met harde hand verwijderd worden. Het doet me denken aan een politieke partij in België die de zelfde enge denkbeelden op na houdt en onder brede lagen van de bevolking succes heeft. Waakzaamheid is geboden.

Maar ook bij andere politica wordt het hanteren van de harde hand een nieuwe trend, een nieuwe norm voor politiek succes. Geen Nederlands paspoort voor wie gelogen heeft. Als kleine kinderen in de gevangenis zitten is dit de schuld van de moeder die opvang elders niet toelaat. Je moet je kind kunnen los laten. Prestatiecontracten bij de politie aangegaan voor het oppakken van illegalen. En als je nog in een legale procedure zit, wordt je niet meer in je levensonderhoud

voorzien. Juridisch mag je in het land verblijven, maar je hebt geen identiteitsbewijs en je krijgt ook geen leefgeld of onderdak. Wij noemen dit een moderne manier van gijzelen.

In het gemêleerde gezelschap van politieke bewegingen en partijen ontdekken we de laatste tijd gelukkig een omslag. Afdelingen van grote partijen roepen op voor een generaal pardon. Professoren, bekende Nederlanders, burgemeesters pleiten voor een ruimhartig immigratiebeleid. Dit geeft de burger moed. Maar zal de partijtop dit standpunt delen en nog lastiger zal dit standpunt ook leiden tot daadkracht na de verkiezingen. Ik hoop het van harte.

Van een volwassen democratie zou men mogen verwachten dat men rekening houdt met minderheden. Dat men uit fouten van falend beleid -zoals te lange procedures, brandgevaarlijke gebouwen, te weinig opgeleid personeel - zou leren. We moeten constateren dat onze democratie nog dikwijls ophoudt bij "wij". "Zij" zoeken het maar uit, zij zijn rechteloos en worden beschouwd als loslopend wild.

U zult wellicht als toehoorder nu waarschijnlijk verwachten dat we een pleidooi zullen houden om nergens grenzen meer te trekken. Dat we naïef onze ogen sluiten voor de complexe problematiek van de vluchteling en emigratie. Dat we onbegrensd altijd onze deur open zetten. Dat we alles aanvaarden en begrijpen. Voor deze insteek kiezen wij niet.

Als penningmeester van SNOP word ik heel dikwijls geconfronteerd met grenzen trekken. Helaas kunnen we u heel weinig bieden, geen onderdak, soms een beetje leefgeld, slechts enkele woorden en een juridische steun in de rug. De kloosterordes geven ons financiële steun maar ook in beperkte mate. Het college van de gemeente Heerlen is als enige gemeente in Parkstad bereid om een 20 tal vluchtelingen te helpen die het recht hebben om hier te verblijven maar geen opvang hebben. We zijn blij met die steun en hopen als SNOP van de andere gemeenten een zelfde opdracht te krijgen onder de zelfde voorwaarden. Maar ook in het gemeentelijk beleid van Heerlen zijn er beperkingen.

Grenzen trekken is blijkbaar een harde realiteit waar we rekening moeten mee houden. Vanuit onze beperkte mogelijkheden trekken we grenzen. Grenzen beschermen ons ook. Ze zijn een soort huid. Ze houden de boel bij elkaar en geven aan waar ik eindig en de andere begint. Maar de manier waarop je met grenzen omgaat, geeft net aan hoe men in de maatschappij en het leven staat. Nabijheid van een onbekende hoeft niet altijd bedreigend te zijn. Wie in zichzelf gelooft kan vreemde talen beter begrijpen, ook al kent hij niet alle woorden. Een bevrijdende mildheid en mededogen zoals de Dalai Lama predikt, ook een kenner van buitengrenzen, brengt iemand net buiten zijn grenzen.

Dat deze opstelling vruchten aflevert blijkt ook uit onze successen. Meerdere gezinnen of alleenstaanden hebben dankzij veel geduld en inzet en met steun van meerdere organisaties zoals het Noodfonds, Vluchtelingenwerk en vele anderen na jaren toch een definitieve verblijfstatus weten te verwerven. Deze mensen waren ook een foutje van de overheid. Eigenlijk hebben die mensen recht op openbaar excuus en schadevergoeding.

Ik eindig met een gedicht

Vluchtelingen

Meerstemmig - als een oud lied - is hun hart
samengebonden met het dunne koord van de hoop
Altijd klaar om opnieuw te vertrekken.
Verdoofd van het alsmat wachten, wachten, wachten
worden hun dagen leger, hun nachten banger.
Bijeen gebracht in noodgebouwen,
zonder bezit, geen werk, geen doel
niet welkom,
als last gezien door vele Nederlanders.
In dit land vermoordt men geen vreemdeling
In dit land heerst men met regels en wetten

En dan is er
de warme hand van het kind,
de betrokkenheid van de vrijwilliger,
de volharding van het mededogen.

Wie ons - als vrijwilliger of donateur - wil steunen om diegenen die aan de grens
staan te helpen, is meer dan welkom. Manifesteren vinden wij een goede zaak,
daadwerkelijke hulp bieden vinden we nog beter.

Ik dank u namens SNOP bestuur en vrijwilligers,

P.Verhelle, penningmeester